

Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету
педагогічної освіти

_____ Герцюк Д. Д.

“ ____ ” _____ 20 ____

ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Філософія освіти»

галузь знань – 01 освіта

напрямок підготовки 014 Середня освіта (музичне мистецтво

спеціалізація музичне мистецтво

факультет культури і мистецтв,

магістри I курс

Львів

2021 рік

Навчальна програма дисципліни філософія освіти для магістрів напряму підготовки –
ОПП Середня освіта (Музичне мистецтво), спеціальності 014 «Середня освіта (музичне
мистецтво) спеціалізації музичне мистецтво

„___” _____, 20__ року. – __ с.

Розробники: Матковський М. Й. кандидат філософських наук, доцент кафедри
загальної педагогіки та педагогіки вищої школи факультету педагогічної освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки
вищої школи факультету педагогічної освіти

Протокол від “___” _____ 20__ року, № ___

Завідувач кафедри загальної та соціальної педагогіки _____ проф. Квас О.В.
“___” _____ 20__ року

Затверджено Вченою радою факультету педагогічної освіти

Протокол № ___ від. “___” _____ 20__ р.

Голова Вченої ради, декан факультету

“___” _____ 20__ р.

доц. Герцюк Д. Д.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни "Філософія освіти" складена відповідно до напрямку ОПП Середня освіта (Музичне мистецтво), другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 014 «Середня освіта (музичне мистецтво) спеціалізації музичне мистецтво»

Предметом вивчення навчальної дисципліни є найбільш загальні, фундаментальні засади функціонування та розвитку системи освіти.

Міждисциплінарні зв'язки: Опанування "Філософія освіти" у міждисциплінарному сенсі концептуально й змістовно кореспондує з проблематикою гуманітарних, соціальних, природничих, психолого-педагогічних дисциплін. Особливо йдеться про такі дисципліни як історія філософії, українська та світова культура, українська мова, історія мистецтва, українське мистецтво, культурологія.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. ФІЛОСОФСЬКЕ ОСЯГНЕННЯ ІДЕЇ ОСВІТИ

Змістовий модуль 2. РОЗВИТОК ІДЕЇ ОСВІТИ

1.1. **Мета** викладання навчальної дисципліни «Філософія освіти» полягає у тому, щоб розвинути у магістрів здатність опановувати знання в галузі філософії освіти, навички філософської рефлексії, вміння критично науково аналізувати проблеми філософії освіти, мотивувати до освітньо-інноваційної діяльності, уміти поєднувати фахову підготовку та методологічний потенціал філософії освіти, враховуючи сучасні освітні виклики.

1.2. **Основними завданнями** вивчення дисципліни "Філософія освіти" є:

- освітні – базові теоретичні знання з філософії освіти, духовний, інтелектуальний, професійний саморозвиток в системі неперервної педагогічної освіти й навчання впродовж життя;

- виховні – інтерсуб'єктивна комунікація на засадах полікультурності, толерантності у педагогічній діяльності, національному вихованні;

- розвиваючі – сформовані компетенції філософії освіти в широкому спектрі соціокультурних проблем, моделей інформаційного обміну, ціннісних, духовних, художніх, морально-етичних засад педагогічної діяльності;

- дослідницькі – науково-пошукова діяльність у галузі філософії освіти.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми магістри повинні знати:

- питання становлення, розвитку, інституціалізації філософії освіти;

- основні наукові розробки з філософії освіти вітчизняних і зарубіжних дослідників;

- сутність поліпарадигмальних трансформацій дослідження філософії освіти;

- міждисциплінарні зв'язки філософії освіти;

- закономірності зміни типів світогляду, систем цінностей;
- значення філософії освіти для духовного піднесення соціуму, індивідуальної життєтворчості, фахової діяльності;

вміти:

- аналізувати наукові джерела, тексти із проблем філософії освіти та суміжної тематики;
- здійснювати системний аналіз явищ освітнього процесу;
- аналізувати освітні практики в соціальних контекстах;
- орієнтуватися на ціннісно-цільові пріоритети освіти в навчально-виховній та науково-дослідницькій діяльності;
- застосовувати філософсько-методологічні підходи до вивчення освіти та освітніх стратегій

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 год, з яких 32 год аудиторних занять, з них 16 год лекцій, 16 год семінарсько-практичних занять, та 58 год самостійної роботи.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 З ФІЛОСОФСЬКЕ ОСЯГНЕННЯ ІДЕЇ ОСВІТИ

Тема 1. Філософія освіти у проблемному полі філософського знання.

Місце філософії освіти в проблемному полі філософського знання. Інституціалізація філософії освіти. Статус філософії освіти: наукові дискусії. Філософія освіти і педагогіка. Функції філософії освіти. Об'єкт філософії освіти.

Тема 2. Освіта як феномен культури та соціальний інститут.

Сутність освіти як явища культури. Взаємозв'язок динаміки культури та еволюції освітньої діяльності. Система освіти як культурний посередник. Поняття "освітня парадигма". Освіта як соціальний інститут. Особливості взаємодії освіти з іншими інститутами суспільства (держава, сім'я, релігія, наука). Особливості соціальних відносин у сфері освіти.

Тема 3. Феномен освіти в історії суспільства.

Становлення і розвиток феномену освіти в історії суспільства. Історична типологія освіти. Писемність і прогрес освіти. Ключові ідеї античної культури і освіти. Метод "маевтики" Сократа. Платонівська та аристотелівська концепції освіти. Гуманістичні ідеали доби Відродження. Доба Просвітництва та її вплив на розвиток освіти (Жан-Жак Руссо, Вольтер, Дідро). Педагогічна система Я.-А. Коменського. Місія університету в європейській культурі. Педагогічна теорія класичної освітньої парадигми.

Тема 4. Формування та розвиток сучасних напрямів філософії освіти.

Основні причини та прояви кризи освіти кінця ХХ ст. Актуалізація зміни панівної парадигми освіти. Освіта в сучасному інформаційному суспільстві. Філософсько-методологічні засади освітньо-педагогічної прогностики.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. РОЗВИТОК ІДЕЇ ОСВІТИ

Тема 5. Онтологічний вимір філософії освіти.

Категорія “буття”. Еволюція класичної онтології. Буття культури. Онтологічний контекст герменевтичного досвіду (Гайдеггер, Гадамер). Мова Буттійність мови. Свобода як соціокультурна цінність. Духовність людського буття-у-культурі. Родове самопізнання. Онтологічна взаємообумовленість філософії освіти – людини - культури.

Тема 6. Антропологічний вимір освіти та виховання.

Філософсько-педагогічна антропологія та її основні категорії.. Освіта і виховання в сучасній антропології. Головні парадигмальні концепції філософсько-педагогічної антропології. Методологічні засади філософсько-педагогічної антропології.

Тема 7. Філософсько-методологічні проблеми розвитку системи вітчизняної освіти.

Сутність філософської методології сучасної освіти. Вивчення специфічних законів самоорганізації, розвитку і функціонування освіти як соціокультурного феномена. Концептуальні основи системного забезпечення стратегії розвитку освіти. Новітні філософсько-методологічні розробки щодо навчально-виховного процесу. Роль діалогових методів, проблемних підходів до процесу навчання. Розвиток синергетичної методології у вітчизняній науці. Проблеми стандартизації в освіті.

Тема 8. Філософські засади управління освітою. Вітчизняна освіта крізь призму діалектики традиційного і новаторського. Рівні та структура педагогічної діяльності. Освітній менеджмент, його компоненти, форми і види.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Андрущенко В. П., Губерський Л. В., Михальченко М. І. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія : Підручн. для вищ. навч. закл. Вид. 4-те, випр. та доп. – К. : Юрінком Інтер, 2016. – 552 с.
2. Андрущенко В., Бойченко М., Гомілко О. [та ін.]. Філософія і методологія розвитку вищої освіти України в контексті євроінтеграційних процесів : монографія. – К. : Пед. думка, 2011. – 320 с.
3. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології: Навч. посібник. – Київ, 2016. – 227 с.
4. Кремень В.Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору. – К.:

Педагогічна думка, 2009. – 520 с.

5. Кремень В. Г. Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум. – К.: Грамота, 2007. – 576 с

6. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти: Навчальний посібник. – К.: Центр «Магістр-S». Творчої спілки вчителів України, 1996. – 256с.

7. Філософія освіти: навч. посіб. (2009) ; [за заг. ред. В. Андрущенко, І. Предборської]. – К. : Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова. – 329 с.

8. Філософія: підручник для студентів вищ.навч.закл. / Л. В. Губерський, В. П. Андрущенко, А. О. Баумейстер, І. С. Добронравова, В. В. Ільїн /за ред. Л. В. Губерський. – Вид. 2-ге, перероб. і допов. – Харків : Фоліо, 2018. – 620 с.

Допоміжна

9. Андрущенко В. П. (2011) Основні характеристики європейської університетської освіти та можливості їх реалізації в системі освіти України // Філософія і методологія розвитку вищої освіти України в контексті євроінтеграційних процесів. – К. : Педагогічна думка. – С. 6 – 20.
10. Губерський Л., Андрущенко В. Філософія як теорія та методологія розвитку освіти. - К.: "МП Леся", 2008. - 516 с.
11. Історія української школи і педагогіки: Хрестоматія / Упоряд. О. О. Любар; За ред. В. Г. Кременя. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2003. – 766 с.
12. Лутай В.С. (2005) Про синергетичну парадигму “руху на випередження” та входження України в цей рух // Практична філософія. – 2005. – №2 – С. 51–54.
13. Левченко Т.І. Європейська освіта: Конвергенція чи Дивергенція: монографія / Т.І. Левченко– Вінниця: Нова книга, 2007. – 656 с.
14. Михальченко М.І. Філософія освіти і соціокультурна теорія / М.І. Михальченко // Філософія освіти. – 2005. – №1. – С. 38-51.
15. Філософія і методологія розвитку вищої освіти України в контексті євроінтеграційних процесів (2011) ; [авт. кол.: В. Андрущенко (керівник), М. Бойченко, Л. Горбунова, В. Лутай та ін.]. – К. : Педагогічна думка. – 320 с.

Інтернет-ресурс

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
2. http://nbuv.gov.ua/UJRN/filipol_2011_2_46
3. Мудраков В. Філософія освіти: msn.khnu.km.ua/mod/page/view.php?id=185028

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання : залік

5. Засоби діагностики успішності навчання:

поточне оцінювання; модульні тестування; оцінювання практичних завдань;
оцінювання самостійної роботи з курсу; оцінювання індивідуальних-науково дослідних
завдань